

VIOLENȚA DOMESTICĂ

**DEPARTAMENTUL
PENTRU EXECUTAREA
HOTĂRÂRIILOR CURȚII
EUROPENE A
DREPTURILOR
OMULUI**

DG1

**FIȘĂ
TEMATICĂ**

Ultima actualizare:
martie 2022

VIOLENȚA DOMESTICĂ

FIȘĂ TEMATICĂ

**DEPARTAMENTUL PENTRU EXECUTAREA
HOTĂRĂRIILOR CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI**
martie 2022

Original title:

Thematic factsheet on Domestic violence

These summaries are made under the sole responsibility of the Department for the Execution of Judgments of the European Court and in no way bind the Committee of Ministers.

Fișă tematică - Violența domestică

Opiniile exprimate în această lucrare sunt responsabilitatea autorului(ilor) și nu reflectă în mod necesar politica oficială a Consiliului Europei. This unofficial translation into Romanian was made by the Government Agent's office of the Republic of Moldova on the basis of the original text in English. This translation is published under agreement with the Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights (DEJ).

The reproduction of extracts (up to 500 words) is authorised, except for commercial purposes as long as the integrity of the text is preserved, the excerpt is not used out of context, does not provide incomplete information or does not otherwise mislead the reader as to the nature, scope or content of the text. The source text must always be acknowledged as follows "© Council of Europe, year of the publication". All other requests concerning the reproduction/translation of all or part of the document, should be addressed to the Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex or dgi-execution@coe.int).

Cover design and layout:
Department for the Execution of Judgments of the
European Court of Human Rights, Council of Europe

Photos: ©Shutterstock

© Council of Europe, March 2022

Cuprins

---

1. POLITICI INTEGRATE LA NIVEL NAȚIONAL	3
2. PROTECȚIE JURIDICĂ, SPRIJIN PENTRU VICTIME ȘI ANCHETE EFECTIVE	4
3. MĂSURI DE PREVENIRE ȘI SENSIBILIZARE	10
4. MONITORIZAREA ȘI COLECTAREA DATELOR	11

În conformitate cu Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), termenul „violență domestică” include „toate actele de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică, care survin în mediul familial sau domestic ori între foștii sau actualii soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul împarte sau a împărțit același domiciliu cu victima”.

Curtea Europeană a constatat că violența domestică este o problemă generală care afectează toate Statele membre și care nu iese întotdeauna la suprafață în sfera publică, deoarece are loc adesea în cadrul relațiilor personale sau în cercuri închise și afectează diferiți membri ai familiei, deși femeile reprezintă o majoritate covârșitoare a victimelor. De asemenea, Curtea a subliniat că sunt necesare măsuri juridice și de altă natură, care să fie comprehensive, pentru a oferi victimelor violenței domestice o protecție eficientă și garanții.

Prezenta fișă tematică oferă exemple de măsuri generale și individuale raportate de State în contextul executării hotărârilor Curții Europene referitoare la violența domestică în ceea ce privește: politicile integrate; protecția juridică, sprijinul pentru victime și anchetele eficiente; măsurile de prevenire și sensibilizare; monitorizarea și colectarea datelor.

1. POLITICI INTEGRATE LA NIVEL NAȚIONAL

În această cauză, Curtea Europeană a constatat că, în pofida existenței unui cadru legislativ, ancheta privind atacul cu acid pe motive de gen de care a fost victimă reclamanta, nu a fost eficientă, deoarece a avut loc într-un climat general de clemență față de autorii violențelor împotriva femeilor. Guvernul a furnizat informații ample despre consolidarea politicilor integrate împotriva violenței domestice din ultimii ani și despre cadrul juridic, precum și despre promovarea emancipării femeilor și a egalității de gen, în conformitate cu obligațiile și normele internaționale:

- Legea din 2006 privind măsurile împotriva violenței în relațiile familiale (modificată ultima dată în 2018 și 2020) a pus bazele unui răspuns global și coordonat la violența domestică prin intermediul unei rețele de instituții responsabile de protecția, suportul și reabilitarea victimelor.
- În 2008, a fost instituit Mecanismul național pentru egalitatea de gen și participarea femeilor la luarea deciziilor politice. În 2017, guvernul a adoptat politica de toleranță zero față de violența domestică, iar parlamentul a adoptat o rezoluție privind „combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor și consolidarea eficacității mecanismelor legale de prevenire a acesteia” și a înființat subcomisia permanentă pentru egalitatea de gen și prevenirea violenței împotriva femeilor.
- În 2014, Convenția de la Istanbul a intrat în vigoare.
- Au fost adoptate Strategia națională privind egalitatea de gen și Planul de acțiuni pentru 2016-2020, iar legislația națională a fost aliniată la standardele internaționale în domeniu.

În 2017, Biroul de coordonare a combaterii violenței domestice din cadrul Ministerului Justiției a fost însărcinat cu coordonarea instituțională a tuturor acțiunilor de prevenire, protecție și suport a victimelor violenței domestice.

Pentru a evita situații similare celei criticate de Curtea Europeană în această hotărâre, în care întârzierile în procedurile de divorț și de custodie au afectat bunăstarea copilului minor reclamant, expus riscului de violență domestică, Agenția națională pentru protecția copilului, cu birourile regionale de asistență socială, înființată în temeiul Legii privind protecția copilului din 2000 și al regulamentelor adoptate în 2001, a fost însărcinată să elaboreze, să pună în aplicare și să coordoneze măsuri ghidate de interesul superior al copilului.

Pentru a asigura o mai bună protecție a vieții victimelor de violență domestică, au fost adoptate Strategii naționale împotriva violenței domestice pentru perioadele 2011-2016 și 2017-2022. În 2019, guvernul a adoptat Protocolul privind răspunsurile la violența domestică, care cuprinde principii generale de acțiune pentru poliție, sistemul judiciar, cadrele medicale, ofițerii de probațiune, centrele de asistență socială și alte autorități competente, pe baza datelor și statisticilor colectate pe parcursul anului 2018. Pe baza unui acord de cooperare privind combaterea violenței domestice între autoritățile competente, a fost înființată o echipă națională formată din membri ai sistemului judiciar, ai autorităților de urmărire penală și ai ministerelor pentru a coordona și monitoriza punerea în aplicare a politicilor naționale de combatere a violenței domestice și pentru a îndruma 21 de echipe regionale care oferă asistență de specialitate autorităților locale relevante. Convenția de la Istanbul a fost ratificată în 2018.

Cauza se referă la incidente recurente de violență domestică care au culminat cu uciderea fiului reclamantei și cu o tentativă de omor asupra acesteia. Curtea a subliniat că lipsa unei reacții rapide din partea autorităților la plângerea victimei a creat o situație de impunitate propice repetării actelor de violență ale soțului și a calificat aceste întârzieri drept inerție judiciară.

Pentru a preveni încălcări similare, autoritățile au adoptat, în lumina ratificării Convenției de la Istanbul în 2013, o serie largă de măsuri pentru a pune capăt violenței bazate pe gen, inclusiv reforme legislative, consolidarea capacităților organelor de drept și ale judecătorilor, îmbunătățirea asistenței acordate victimelor și sensibilizarea opiniei publice

ALB / Teršana (48756/14)
Hotărâre definitivă din 04/11/2020

Plan de acțiuni
DH-DD(2021)746

BGR / Bevacqua și S.
(71127/01)
Hotărâre definitivă din 12/09/2008

Rezoluție finală
CM/ResDH(2012)162

CRO / grupul Branko
Tomasic și alții (46598/06)
Hotărâre definitivă din 15/01/2009

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)227

ITA / Talpis (41237/14)
Hotărâre definitivă din 18/09/2017

Raport de acțiuni
DH-DD(2020)630

privind lupta împotriva percepțiilor socio-culturale care stau la baza acestei probleme. Planul de acțiune 2020-2022 pentru combaterea violenței împotriva femeilor a îmbunătățit controlul parlamentar asupra violenței domestice și în bază gen, subliniind determinarea autorităților de a combate fenomenul. Resurse bugetare suplimentare au fost acordate începând cu 2020.

Aceste cauze se referă la omisiunea autorităților de a lua măsuri adecvate pentru a proteja potențialele victime ale violenței domestice și de a lua, în pofida riscurilor cunoscute de continuare a violenței domestice, măsuri eficiente pentru a asigura pedepsirea agresorului. Pentru a remedia aceste deficiențe, Ministerul muncii, protecției sociale și familiei a adoptat, în 2013, o politică integrată pentru a reduce violența domestică și a înființat Comitetul interministerial pentru combaterea violenței domestice, precum și un mecanism național de prevenire.

În 2018, Guvernul a adoptat Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice pentru perioada 2018-2023 și un plan de acțiune pentru punerea în aplicare. La 31 ianuarie 2022, Republica Moldova a ratificat Convenția de la Istanbul.

MDA / grupul Eremia
(3564/11)

Hotărâre definitivă din 28/05/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)425

MDA / T.M. și C.M.
(26608/11)

Hotărâre definitivă din 28/04/2014

Raport de acțiuni
DH-DD(2021)312

În prezentul grup de cauze privind incapacitatea autorităților de anchetă, urmărire penală și judiciară de a acorda protecție eficientă împotriva actelor repetate de violență domestică, Comitetul de Miniștri a salutat, în 2018, ratificarea de către România a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) și a luat act de eforturile depuse de guvern pentru combaterea violenței domestice și asigurarea unei protecții eficiente victimelor. Cu toate acestea, Comitetul a considerat că sunt necesare eforturi suplimentare, în special pentru a consolida sistemul de măsuri de protecție și implementarea acestora; pentru a dezvolta rețeaua și gama de servicii sociale disponibile victimelor violenței domestice și pentru a îmbunătăți efectivitatea anchetelor și procedurilor penale. Ca răspuns, autoritățile au pus în aplicare noi măsuri în cadrul Strategiei naționale a României privind prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021.

ROM / grupul Balsan
(49645/09)

Hotărâre definitivă din 23/08/2017

Plan de acțiuni
DH-DD(2020)567

2. PROTECȚIE JURIDICĂ, SPRIJIN PENTRU VICTIME ȘI ANCHETE EFECTIVE

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

Legislația internă a fost aliniată cerințelor Convenției de la Istanbul:

În urma modificării din 2012 a Codului penal, violența domestică și alte forme de violență împotriva femeilor, cum ar fi violența sexuală, urmărirea (*stalking*), căsătoria forțată și hărțuirea sexuală, au fost definite ca infracțiuni. În 2020, violența psihologică a fost, de asemenea, introdusă ca infracțiune. În 2016, Legea privind Parchetul a îmbunătățit accesul victimei la informații, iar modificările la Legea privind serviciile sociale au prevăzut posibilitatea acordării unui sprijin sporit fetelor sau femeilor abuzate, traficate sau monoparentale, inclusiv accesul la adăpost, consiliere și asistență juridică gratuită prin intermediul Mecanismului coordonat de sesizare a cauzelor de violență domestică la nivel local. Au fost modificate și alte acte legislative importante, în special, în 2017, Codul de procedură penală a îmbunătățit situația victimelor, iar Legea privind protecția martorilor a oferit protecție specială victimelor violenței de gen.

Modificările din 2018 și 2020 aduse Legii privind măsurile împotriva violenței în relațiile de familie au prevăzut posibilitatea de a solicita poliției să emită ordine de măsuri preliminare de protecție, ordine de protecție de urgență și ordine de protecție împotriva tuturor formelor de violență domestică și pentru protecția tuturor membrilor familiei expuși riscului de abuz. Aceste modificări au îmbunătățit, de asemenea, definiția violenței domestice, extinzând protecția de la căsătorie/coabitare oficială la relațiile intime informale (*informal intimate relationships*). Acestea permit poliției să emită ordine de protecție de

ALB / Teršana (48756/14)

Hotărâre definitivă din 04/11/2020

Plan de acțiuni
DH-DD(2021)746

urgență care să fie puse în aplicare imediat, cu posibilitatea revizuirii judiciare în termen de 48 de ore. În plus, acestea au prevăzut posibilitatea de a evacua agresorii din domiciliul comun.

În ceea ce privește adăposturile pentru victimele violenței domestice și serviciile de consiliere, există în prezent 22 de servicii de sprijin specializate, inclusiv două adăposturi naționale finanțate de la bugetul de stat. Poliția a deschis o linie telefonică de urgență, pe lângă linia de consiliere care oferă sprijin și asistență gratuită.

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

Legea din 2005 privind protecția împotriva violenței domestice prevede posibilitatea luării de măsuri administrative și polițienești pentru a preveni violența fizică, psihologică sau sexuală în familie. De asemenea, instanțele naționale pot emite rapid ordine de interdicție (*injunction order*) sau ordine de îndepărtare a agresorului din domiciliul comun. Instanțele pot interzice agresorului să se apropie de domiciliul victimei, de locul de muncă sau de locul de contact social (*place of social contact*) sau pot reține temporar custodia copilului de la agresor. În cele din urmă, instanțele pot impune programe de reeducare obligatorii. În caz de nerespectare, instanțele pot amenda agresorul, iar nerespectarea repetată poate duce la arestare și urmărire penală a acestuia. Cererile de măsuri preventive provizorii urgente trebuie soluționate în termen de 24 de ore.

Codul de procedură civilă din 2008 a introdus, în cadrul procedurilor de divorț, posibilitatea ca instanțele să decidă asupra cererilor de măsuri provizorii în cadrul aceleiași ședințe în care au fost depuse aceste cereri. Dacă este necesară colectarea de probe suplimentare, instanțele trebuie să programeze o nouă ședință în termen de două săptămâni.

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

În 2011 și 2015, Codul penal a fost modificat pentru a introduce o definiție a infracțiunii de „violență domestică în familie” și a „infracțiunilor de gravitate deosebită în familie”, precum și măsuri de protecție suplimentare împotriva agresorilor, cum ar fi tratamentul psihologic și social obligatoriu, ordinele de restricție, îndepărtarea din familie și supravegherea de protecție după eliberarea din detenție. În 2020, a fost introdusă pedeapsa minimă cu închisoarea pe termen de un an pentru infracțiunea de violență în familie. Adicional, Legea din 2018 privind protecția împotriva violenței domestice a transpus standardele Convenției de la Istanbul, ratificată în 2018, inclusiv, în special, obligația de a decide rapid cu privire la măsurile de siguranță, de a încheia rapid procedurile interne și de a impune sancțiuni mai severe agresorilor. Au fost organizate seminare și activități de sensibilizare corespunzătoare pentru organele judiciare și organele de drept.

Legea probațiunii din 2018 a introdus evaluarea obligatorie a riscului de recidivă de către ofițerii de probațiune special instruiți, înainte de reintegrarea agresorului în societate. Acești ofițeri pot interveni în fiecare etapă a procedurii penale și pot face recomandări cu privire la cel mai potrivit tip de sancțiune și/sau măsură de protecție. După pronunțarea hotărârii, aceștia monitorizează punerea în aplicare a măsurilor de protecție impuse și pregătesc programe individuale de prevenție. De asemenea, aceștia intervin după eliberarea din închisoare a autorului infracțiunii pentru o perioadă de trei ani, care poate fi prelungită cu încă un an.

De asemenea, a fost îmbunătățită supravegherea tratamentului psiho-social impus în cadrul procedurilor contravenționale. În cazul lipsei de experți autorizați în spitalele penitenciare, tratamentul psihiatric obligatoriu poate fi asigurat în spitalele obișnuite. Executarea amenzilor impuse în cadrul procedurilor contravenționale este monitorizată printr-un sistem electronic de date adaptat.

În 2018, pentru a îmbunătăți sprijinul acordat victimelor, Ministerul Justiției a creat șapte oficii de asistență pentru victime, precum și un centru național de apel. De asemenea, au fost intensificate eforturile pentru a oferi victimelor posibilitatea de a obține locuințe sociale.

BGR / Bevacqua și S.
(71127/01)

Hotărâre definitivă din 12/09/2008

Rezoluție finală
CM/ResDH(2012)162

CRO / grupul Branko
Tomasic și alții (46598/06)

Hotărâre definitivă din 15/01/2009

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)227

și

CRO / A. (55164/08)

Hotărâre definitivă din 14/10/2008

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)226

Cauza se referă la lipsa unei anchete prompte și eficiente cu privire la acuzațiile de abuz

CRO / M. și M. (10161/13)

Hotărâre definitivă din 03/12/2015

asupra copiilor și de violență domestică.

În 2014, Protocolul guvernamental privind conduita în cazurile de maltratare și neglijare a copiilor a stabilit instrucțiuni care trebuie urmate în mod obligatoriu de procurori în cazurile de presupuse abuzuri asupra copiilor. În acest scop, toate instanțele municipale și județene (*municipal and county courts*) au fost dotate cu dispozitive de videoconferință și un sistem electronic de gestionare a dosarelor. În plus, în 2014, Ministerul politicii sociale și tineretului a lansat un proiect care vizează protecția copiilor în cadrul procedurilor de divorț și custodie, și a publicat ghiduri pentru judecători.

Cauza se referă la absența măsurilor suficiente din partea autorităților pentru a proteja reclamanta de fostul său partener de viață (*common-law partner*) violent, în pofida plângerilor penale depuse împotriva acestuia, în special din cauza duratei nejustificat de lungi a procedurii judiciare interne pentru pronunțarea ordinelor de restricție solicitate de reclamantă.

În iulie 2013, o dispoziție specifică privind violența domestică a fost introdusă în Codul penal. În martie 2014, o modificare a „Legii privind ordinele de restricție din cauza violenței între rude” a inclus foștii concubini în domeniul său de aplicare, oferind astfel garanții importante și acestei categorii de victime. În 2012, au fost introduse noi metode practice pentru activitățile de formare a polițiștilor, împreună cu informații teoretice privind dispozițiile legale care reglementează ordinele de restricție și caracteristicile psihologice ale victimelor violenței domestice.

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

Modificările din 2019 aduse Codului penal și Codului de procedură penală cuprind:

- Stabilirea ca infracțiune a încălcării ordinelor judeătorești de a părăsi domiciliul familial (*court injunctions*) sau a interdicției de a se apropia de locurile frecventate de victimă;
- Majorarea pedepselor prevăzute pentru infracțiuni de violență domestică, violență sexuală și urmărire (*stalking*);
- Obligația procurorului de a audia victima infracțiunii comise din motive de gen în termen de trei zile de la depunerea plângerii;
- Alocarea de fonduri suplimentare pentru copiii orfani ai victimelor violenței domestice;
- Consolidarea capacităților instituționale și organizarea de cursuri de instruire obligatorii privind violența domestică și pe motive de gen pentru colaboratorii organelor de drept și magistrați; instruiți specializate privind metodele și practicile de anchetă, precum și referitor la asistența victimelor.

În temeiul unui protocol încheiat între Stat, regiuni și departamentele autonome (*State, Regions and Autonomous Departments*), o rețea națională de 281 de centre antiviolență oferă o gamă largă de servicii, inclusiv adăpostire, sprijin psihologic, asistență juridică, precum și suport în găsirea unei locuințe și a unui loc de muncă. De asemenea, au fost înființate adăposturi pentru situații de urgență; 85% din adăposturi sunt legate de centrele antiviolență și cooperează cu acestea.

Această cauză se referă la neacordarea de către autorități a unei protecții adecvate împotriva actelor de violență domestică și la încetarea procedurilor penale conexe ca fiind prescrise, din cauza unor vicii de procedură.

Legea din 2011 privind protecția împotriva violenței domestice constituie temeiul juridic pentru protecția victimelor. Mai mult ca atât, în 2018, Procuratura generală a emis un set de recomandări menite să asigure diligența, rapiditatea și eficacitatea anchetelor penale în astfel de cazuri. Au fost organizate activități de instruire relevante pentru îmbunătățirea competențelor de investigare ale procurorilor. În plus, Comisariatul general de poliție a adoptat o serie de ghiduri pentru a îmbunătăți procedura de raportare a incidentelor, diligența în oferirea răspunsurilor și în acțiunile întreprinse, precum și la colectarea de probe în cazurile de violență domestică. Între 2014 și 2017, Departamentul de Poliție a organizat activități ample de formare intensivă pentru ofițerii de poliție privind combaterea violenței domestice și pe motiv de gen.

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)228

HUN / Kalucza (57693/10)
Hotărâre definitivă din 24/07/2012

Raport de acțiuni
DH-DD(2014)719

ITA / Talpis (41237/14)
Hotărâre definitivă din 18/09/2017

Raport de acțiuni
DH-DD(2020)630

LIT / Valiuliene (33234/07)
Hotărâre definitivă din 26/06/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)313

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

În aceste cauze, autoritățile locale, poliția și serviciile sociale au efectuat vizite periodice la domiciliul reclamantelor și au stabilit un plan de monitorizare continuă pentru a le asigura securitatea. Nu au mai avut loc noi acte de violență în privința reclamantelor. De asemenea, autoritățile au dat asigurări că vor continua monitorizarea situației reclamantelor și că vor reacționa rapid în caz de risc.

În 2016, modificările legislative aduse, printre altele, Codului penal au facilitat urmărirea penală eficientă a cazurilor de violență domestică și au permis poliției să emită ordine în caz de amenințare imediată și alte situații de urgență, au introdus o definiție mai largă a noțiunii de „membru de familie”, care include partenerii intimi și divorțați, garanții de asistență juridică pentru victime, precum și dreptul acestora de a solicita despăgubiri pentru vătămări corporale grave sau daune aduse sănătății cauzate de agresor sau de autorități. Actele de violență domestică soldate cu vătămări corporale sunt tratate ca infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare sau muncă neremunerată în folosul comunității. În cazurile care implică leziuni „nesemnificative”, agresorii sunt trași la răspundere în temeiul Codului contravențional modificat, ceea ce a dus la reducerea numărului de cazuri calificate ca infracțiuni. Nerespectarea ordinilor de restricție sau de protecție poate atrage pedepse penale și sancțiuni contravenționale. Violența în cadrul cererii victimei de aplicare a măsurilor de protecție a fost calificată ca o circumstanță agravantă.

În 2017, Procuratura Generală a elaborat instrucțiuni pentru a ajuta procurorii și ofițerii de urmărire penală să califice actele de violență domestică și a diseminat o recomandare către procurori și către organele de urmărire penală ale Ministerului afacerilor interne, solicitându-le să ia măsuri imediate și eficiente pentru a garanta integritatea fizică și psihologică a victimelor violenței domestice, să intervină prompt, minuțios și imparțial, să asigure tragerea la răspundere a agresorilor, accesul efectiv la justiție și protecția victimelor. Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat a acordat asistență juridică gratuită calificată unui număr tot mai mare de victime.

În 2018, jurisprudența Curții Constituționale a eliminat o lacună juridică din Codul contravențional: în prezent, violența domestică poate fi sancționată fie prin muncă neremunerată în folosul comunității fără consimțământul agresorului, fie prin arest administrativ (inclusiv în privința persoanelor sănătoase care au depășit vârsta de pensionare). De asemenea, în 2018, Ministerul afacerilor interne a aprobat un regulament metodologic privind intervenția poliției pentru prevenirea și combaterea cazurilor de violență domestică.

În ceea ce privește măsurile de sprijinire a victimelor.

În 2013, Curtea Supremă de Justiție, pe baza unei decizii explicative, a adoptat o recomandare privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței domestice și adoptarea de măsuri provizorii urgente.

Începând cu 2014, adăposturile pentru victimele violenței domestice au oferit cazare temporară femeilor aflate în dificultate, asistență socială și psihologică, consiliere juridică și mediere a relației dintre victimă și partener și alți membri ai familiei. Cu suportul autorităților naționale, a fost creat un site și o linie telefonică de asistență privind violența în familie.

Între 2019 și 2020, Ministerul sănătății, muncii și protecției sociale a continuat să sprijine linia de asistență pentru victime. În această perioadă, au fost înființate opt centre specializate de reabilitare pentru victimele violenței domestice.

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

În 2019, jurisprudența de referință a Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că, în cazurile de agresiune împotriva unui membru al familiei, când urmărirea penală din oficiu, retragerea plângerii inițiale a victimei îl exonerează pe presupusul autor doar dacă este avizată de procuror. Cu toate acestea, dacă presupusa victimă și agresorul se împacă, procurorii și instanțele de judecată nu pot decât să înceteze procedura. În 2018, Legea privind prevenirea și combaterea violenței domestice a fost modificată și armonizată cu unele dintre cerințele Convenției de la Istanbul.

MDA / grupul Eremia
(3564/11)

Hotărâre definitivă din 28/05/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)425

MDA / T.M. și C.M. (26608/11)
Hotărâre definitivă din 28/04/2014

Raport de acțiuni
DH-DD(2021)312

ROM / grupul Balsan
(49645/09)

Hotărâre definitivă din 23/08/2017

Plan de acțiuni
DH-DD(2020)567

Modificările din 2018 aduse Legii privind prevenirea și combaterea violenței domestice au acordat poliției competența de a emite ordine de interdicție de urgență (*emergency barring orders*) în situații de pericol iminent, pe lângă posibilitatea existentă pentru victime de a solicita ordine de protecție direct în instanță. Ulterior, au fost emise instrucțiuni și ghiduri detaliate relevante pentru poliție și procurori. Modificările din 2018 au inclus, de asemenea, monitorizarea electronică a respectării ordinelor de interdicție de urgență și a ordinelor de protecție. Asistența juridică obligatorie pentru victimele care solicită ordine de protecție a fost introdusă în 2020.

Conform datelor furnizate de Parchetul General, numărul ordinelor de protecție emise de instanțe s-a dublat în 2019 (7 899) față de 2018 (3 775). În ceea ce privește ordinele de interdicție de urgență, în 2019 au fost emise 7 986 și aproximativ 37 % dintre acestea (2 958) au fost modificate în ordine de protecție emise de către instanțe. În perioada ianuarie-mai 2020, acest procent a crescut la aproximativ 46% (1 508 din 3 245).

În ceea ce privește sprijinul acordat victimelor, numărul serviciilor sociale axate pe violența domestică s-a triplat din 2014. O măsură importantă este crearea, cu finanțare din Fondul Social European, a unei rețele naționale de servicii integrate de sprijin. În 2018, numărul centrelor de primire de urgență pentru victime a crescut la 46, al centrelor de recuperare pentru victime la 18, al adăposturilor la 42, al centrelor de consiliere la 29 și al centrelor de reabilitare pentru agresori la șase. Până în 2022, autoritățile intenționează să înființeze la nivel național zece centre de criză pentru victime ale violenței și să dezvolte servicii de sprijin pentru autorii faptelor de violență domestică sau sexuală.

Cauza se referă la durata excesivă și la deficiențele grave ale procedurilor judiciare desfășurate cu privire la acuzațiile de violență domestică comise de un tată împotriva fiului său minor și la omisiunea instanțelor de a examina din oficiu chestiunea despăgubirii pentru prejudiciul suferit de victimă.

ROM / D.M.D.(23022/13)

Hotărâre definitivă din 03/01/2018

**Raport de acțiuni
DH-DD(2018)991**

Faptul că Autoritatea pentru Protecția Copilului nu a verificat plângerea de maltratare depusă de mama copilului, nu a transmis-o poliției și nu a luat măsurile adecvate de protecție a victimei constituie în principiu „neglijență în exercitarea funcției publice” și poate fi pedepsit în temeiul Codului penal. În acest sens, au fost prezentate exemple relevante din jurisprudența națională.

În ceea ce privește audierea minorilor, între 2013 și 2016, procedura a fost îmbunătățită, au fost construite săli speciale de audiere și a fost organizată o instruire temeinică pentru judecători, procurori, ofițeri de poliție, personalul serviciilor sociale și de protecție a copilului și psihologi.

În ceea ce privește durata excesivă a procedurilor penale, Codul de procedură penală, în vigoare din 2014, a prevăzut un remediu de accelerare.

În 2014, Ministerul de Interne și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au emis o metodologie comună privind prelucrarea plângerilor penale și coordonarea anchetelor efectuate de poliția judiciară și de procurori. Conform acestei metodologii, plângerile privind infracțiunile împotriva copiilor sunt considerate speciale și urgente, cu termene stricte pentru decizia de a deschide o anchetă penală. În urma modificărilor aduse Legii privind prevenirea și combaterea violenței domestice în 2018, ofițerii de poliție au acum dreptul de a emite ordine de interdicție de urgență pentru victimele violenței domestice.

Această cauză se referă la faptul că instanțele naționale - într-un litigiu privind custodia copiilor în care s-a aplicat Convenția de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii - nu au acordat suficientă atenție „riscului grav” de violență domestică pentru copiii reclamânți, atunci când au dispus întoarcerea acestora la tatăl lor în Italia.

ROM / O.C.I. (49450/17)

Hotărâre definitivă din 21/05/2019

**Plan de
acțiuni
DH-DD (2020)818**

Ca măsură individuală la cererea primului reclamant, în 2019, Curtea de Apel București a anulat ordinul de întoarcere și a decis să reexamineze fondul cauzei. În 2020, aceeași instanță a respins cererea tatălui de întoarcere a copiilor la reședința lor din Italia, pe motiv că o astfel de întoarcere ar fi contrară interesului superior al copiilor de a nu fi supuși unui risc ridicat de traume psihologice suplimentare. Hotărârea a fost publicată și a fost

comunicată tuturor autorităților și instanțelor naționale vizate.

Cauza se referă la faptul că autoritățile nu au protejat reclamantele, o femeie și fiicele sale, împotriva violenței domestice (abuz fizic și sexual) exercitată de soțul/tatăl lor, în special deoarece instanțele inferioare au respins cererea reclamantelor de a obține o ordonanță provizorie, prin care să i se impună agresorului să se mute din apartamentul social închiriat în comun.

Începând din ianuarie 2003, instanțele pot interzice unei persoane suspectate de violență, prin măsuri provizorii în temeiul Codului de procedură civilă, chiar și intrarea temporară într-o casă sau într-un apartament ocupat de partener sau de o persoană aflată în grija sa. În temeiul Codului civil, în cazul în care continuarea conviețuirii devine inacceptabilă din cauza violenței fizice sau psihice/psihologice sau a amenințărilor cu astfel de violență din partea unui soț, fost soț sau a unei persoane apropiate care utilizează apartamentul, instanța poate limita dreptul de folosință și/sau poate evacua în totalitate persoana respectivă din apartament. În temeiul acestei legislații, măsurile provizorii pot fi impuse rapid.

SVK / E.S. și alții (8227/04)
Hotărâre definitivă din 15/12/2009

Rezoluție finală
CM/resDH(2012)50

Acest grup de cauze se referă la faptul că autoritățile nu au protejat victimele violenței domestice, în pofida informațiilor disponibile cu privire la riscurile și amenințările reale și iminente, care au condus la leziuni grave sau chiar fatale.

În decembrie 2019 și ianuarie 2020, Ministerul Justiției și Ministerul de Interne au emis două directive privind punerea în aplicare a Legii din 2012 pentru protecția familiei și prevenirea violenței împotriva femeilor, ca urmare a ratificării Convenției de la Istanbul. Ambele directive stabilesc elementele care trebuie luate în considerare de procurori și de ofițerii de urmărire penală în cazurile de violență domestică, pentru a îmbunătăți eficacitatea investigațiilor și pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a măsurilor de protecție.

Ministerul Justiției a înființat unități speciale în cadrul organelor procuratorii cu personal specializat în cazuri de violență domestică. În 2020 și 2021, Ministerul de Interne a organizat cursuri interne de formare privind violența domestică pentru toți ofițerii de urmărire penală, precum și pentru recruți.

De asemenea, în decembrie 2019, Consiliul Judecătorilor și Procurorilor a desemnat instanțe speciale pentru a standardiza practica și punerea în aplicare a măsurilor de protecție și preventive. Curtea Constituțională și-a modificat jurisprudența privind obligațiile pozitive ale statului în cazurile de violență domestică, de exemplu, în ceea ce privește detenția preventivă în cazurile de încălcare a ordinelor de restricție. În 2019 și 2020, Curtea de Casație, la fel, și-a modificat jurisprudența, anulând anumite decizii în cazuri de violență domestică din cauza calificării eronate a infracțiunii și a indulgenței consecvente a anumitor pedepse. Judecătoriile pentru cauze familiale nu mai aplică factori discreționari de atenuante și/sau nu mai suspendă pronunțarea sentințelor în multe cazuri de violență domestică. Instanțele pentru cauze familiale pot dispune o pedeapsă cu închisoarea preventivă de trei zile în cazul nerespectării de către agresor a ordinelor de protecție. În cadrul celui de-al patrulea Plan național de acțiune pentru combaterea violenței împotriva femeilor (2021-2025) sunt prevăzute măsuri legislative suplimentare pentru a asigura urmărirea penală din oficiu și sancțiuni judiciare eficiente, proporționale și disuasive pentru violența domestică.

TUR / grupul Opuz
(33401/02)
Hotărâre definitivă din 09/09/2009

Plan de acțiuni
DH-DD(2020)911

Măsurile de prevenire și de sprijin disponibile în prezent pentru victime includ ascunderea/schimbarea identității personale, stabilirea domiciliului separat, furnizarea de servicii medicale, introducerea de mențiuni privind reședința familiei în Registrul cadastral și schimbarea locului de muncă. Măsurile preventive impuse agresorilor includ confiscarea armelor deținute legal, participarea la programe de reeducare/reabilitare, diverse tipuri de ordine de restricție, aplicarea unor metode tehnice de monitorizare și ordine care impun plata pensiei de întreținere. Numărul măsurilor preventive dispuse a crescut foarte mult între 2016 și 2019, în timp ce se observă o scădere sau nicio schimbare semnificativă în numărul femeilor care au beneficiat de măsuri de protecție. Au fost furnizate informații statistice privind numărul de măsuri de protecție și preventive emise între ianuarie 2016 și octombrie 2020. În decembrie 2020, Comitetul de Miniștri a subliniat că, în pofida

evoluțiilor pozitive, sunt necesare eforturi suplimentare.

La 20 martie 2021, Turcia și-a anunțat retragerea din Convenția de la Istanbul, cu efect de la 1 iulie 2021. Legea privind protecția familiei și prevenirea violenței împotriva femeilor, care a intrat în vigoare la 20 martie 2021, rămâne în vigoare.

Cauza se referă la efectul discriminatoriu nejustificat al anumitor reglementări privind alocațiile pentru locuință în sectorul locuințelor sociale (*social housing sector*) (cunoscute neoficial sub denumirea de „taxa pe dormitor”) asupra unei persoane recunoscută ca victimă a violenței domestice, care locuia într-o locuință specială din cadrul programului Sanctuary Scheme. Curtea a constatat că scopul reglementării, acela de a încuraja persoanele să se mute, era în contradicție cu obiectivul programului Sanctuary Scheme de a permite victimelor violenței domestice să rămână în locuințele lor. Pentru a preveni încălcări similare, legislația relevantă a fost modificată (în vigoare din octombrie 2021), pentru a introduce o excepție pentru victimele violenței domestice care fac parte dintr-un program special Sanctuary Scheme de la reducerea alocațiilor pentru locuință. Această excepție se aplică și solicitanților care și-au adaptat locuința în cadrul programului Sanctuary Scheme din cauza faptului că o persoană din gospodăria lor a fost expusă violenței domestice.

UK / J.D. și A. (32949/17 și
34614/17)
Hotărâre definitivă din 24/02/2020

**Plan de acțiuni
DH-DD(2022)9**

Acest grup de cauze se referă în principal la incapacitatea autorităților de a asigura victimelor violenței domestice posibilitatea de a locui în propriile case fără a fi supuse hărțuirii și tulburărilor violente din cauza nerespectării de către instanțele naționale a unui just echilibru între interesele concurente în cadrul procedurii de evacuare.

UKR / grupul Levchuk
(17496/19)
Hotărâre definitivă din 03/12/2020

**Plan de acțiuni
DH-DD(2021)793**

Legea din 2018 împotriva violenței domestice a introdus măsuri speciale pentru a se asigura că victimele violenței domestice pot rămâne în siguranță în locuințele lor, în special: un ordin de interdicție de urgență emis de poliție în caz de amenințare iminentă la adresa vieții sau sănătății victimelor poate impune agresorului obligația de a elibera locuința victimei, chiar și în cazul în care domiciliul este partajat sau se află în coproprietatea victimei și agresorului; aproximativ 13 000 de ordine de interdicție de urgență au fost emise de unitățile de intervenție rapidă ale poliției în 2019/2020. Un ordin de restricție emis de instanțe poate interzice agresorului să rămână la domiciliul comun cu victima.

Codul contravențional și Codul penal au fost modificate în 2018 pentru a introduce răspunderea pentru mai multe infracțiuni noi legate de violența domestică, în special nerespectarea unui ordin de interdicție de urgență sau a unui ordin de restricție, precum și comiterea de acte de violență domestică (fie contravenționale, fie penale).

Practica judiciară: În deciziile recente referitoare la situația locuințelor sociale, Curtea Supremă a clarificat modalitatea de aplicare a Codului locuințelor și, mai important, a pus în aplicare principiul echilibrului prevăzut în hotărârea *Levchuk*, menținând concluziile instanțelor inferioare și constatând că interesele victimei violenței domestice, care era singura proprietară a locuinței, prevalează asupra dreptului autorului violenței, care locuia împreună cu ea în apartament, dispunând astfel evacuarea acestuia.

3. MĂSURI DE PREVENIRE ȘI SENSIBILIZARE

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

Ministerul sănătății și afacerilor sociale, în strânsă cooperare cu alte ministere relevante, cu societatea civilă și comunitatea internațională organizează anual activități de sensibilizare pe această temă.

ALB / Tershana (48756/14)
Hotărâre definitivă din 04/11/2020

**Plan de acțiuni DH-
DD(2021)746**

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

În 2018, autoritățile competente au semnat un acord de cooperare privind combaterea violenței între autoritățile competente, în vederea constituirii unor echipe naționale și regionale pentru organizarea mai multor activități de sensibilizare. Academia Judiciară, printre altele, organizează ateliere de formare pentru polițiști, judecători și procurori.

CRO / A. (55164/08)
Hotărâre definitivă din 14/10/2008

**Rezoluția finală
CM/ResDH(2020)226**

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

Institutul Național de Justiție a organizat seminare de formare pentru judecători și procurori pe tematica prezentei hotărâri. În 2017, Procuratura Generală a elaborat recomandări privind punerea în aplicare a legislației recente privind combaterea violenței domestice, care au fost diseminate procurorilor și Inspectoratului General de Poliție. Direcția Generală de Securitate Publică a organizat activități de sensibilizare și formare pentru ofițerii de poliție, în special pentru a îmbunătăți capacitatea acestora de a identifica cazurile de violență domestică. De asemenea, în cooperare cu organizațiile internaționale și neguvernamentale, au fost organizate o serie de evenimente de consolidare a capacităților, pentru ofițerii de poliție, procurori, judecători, profesioniști din domeniul juridic, asistenți sociali și membri ai echipelor multidisciplinare din întreaga țară. Au fost organizate campanii la nivel național pentru publicul larg, cu scopul de a sensibiliza opinia publică. Un tutorial video „Ce trebuie să faci dacă ești victima violenței domestice?” a fost produs în parteneriat cu Inspectoratul General de Poliție și distribuit pe rețelele sociale. În 2018, Ministerul afacerilor interne a aprobat un regulament metodologic privind intervenția poliției pentru prevenirea și combaterea cazurilor de violență domestică.

Sensibilizarea publicului: Pentru a schimba percepția populației cu asupra violenței domestice, au fost organizate în mod regulat campanii de sensibilizare de către actorii guvernamentali, cum ar fi Oficiul Avocatul Poporului, și actorii neguvernamentali.

MDA / Eremia (3564/11)
Hotărâre definitivă din 28/05/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)425

MDA / T.M. și C.M.
(26608/11)
Hotărâre definitivă din 28/04/2014

Raport de acțiuni DH-
DD(2021)312

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

Începând cu 2018, Parchetul General și Ministerul de Interne au organizat activități de formare inițială și continuă pentru polițiști, judecători și procurori în domeniul prevenirii violenței domestice au fost organizate de Procuratura Generală și de Ministerul de Interne. Pentru a aborda deficiențele în tratarea cazurilor de violență domestică (de exemplu, victimizarea secundară, lipsa de informații adecvate pentru victime la primul contact cu autoritățile de anchetă, durata procedurilor), Parchetul General a dat instrucțiuni parchetelor teritoriale să organizeze cursuri de formare suplimentare privind violența pe bază de gen și violența domestică și să furnizeze informații relevante pe site-urile lor web și la sediile lor. Este preconizat un proiect care vizează predarea educației juridice în școli, inclusiv cu privire la prevenirea violenței domestice.

ROM / grupul Balsan
(49645/09)
Hotărâre definitivă din 23/08/2017

Plan de acțiuni
DH-DD(2020)567

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

Decretul prezidențial privind prevenirea violenței domestice din septembrie 2020 a prevăzut multiple măsuri organizatorice și de sensibilizare, inclusiv crearea unei linii telefonice publice de urgență, precum și a unor adăposturi, centre și echipe mobile pentru asistența socio-psihologică a victimelor violenței domestice.

UKR / grupul Levchuk
(17496/19)
Hotărâre definitivă din 03/12/2020

Plan de acțiuni DH-
DD(2021)793

4. MONITORIZAREA ȘI COLECTAREA DATELOR

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

Sistemele de colectare și de monitorizare a datelor au fost consolidate începând din 2014. Datele colectate între 2014 și 2020 arată o creștere constantă a numărului de incidente raportate și o scădere de la 30% la 50 % a rănilor grave și a deceselor în familie.

ALB / Tershana (48756/14)
Hotărâre definitivă din
04/11/2020

Plan de acțiuni
DH-DD(2021)746

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

Datele statistice arată o scădere a procedurilor contravenționale pentru violență domestică în ultimii cinci ani, comparativ cu o creștere a procedurilor penale, ceea ce subliniază faptul că autoritățile competente (poliția, procurorii, instanțele) au devenit mai diligente în identificarea actelor grave de violență domestică și în pedepsirea autorilor actelor de violență.

CRO / grupul Branko
Tomasic și alții (46598/06)
Hotărâre definitivă din
15/01/2009

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)227

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea I.

Datele furnizate în 2018 au arătat o creștere semnificativă a numărului de cazuri de violență domestică raportate și înregistrate, precum și a rezultatelor obținute prin aplicarea măsurilor de protecție preventive și urgente recent introduse. În 2018/2019, Institutul Național de Statistică a realizat trei evaluări ale violenței de gen și ale funcționării centrelor de combatere a violenței. Grupul de experți privind acțiunea împotriva violenței față de femei și a violenței domestice (GREVIO), care monitorizează punerea în aplicare a Convenției de la Istanbul de către statele părți, a oferit o evaluare detaliată a situației din Italia în raportul său de evaluare de referință din 2020, identificând unele practici promițătoare, precum și o serie de domenii care necesită o implementare suplimentară.

ITA / Talpis (41237/14)
Hotărâre definitivă din
18/09/2017

Raport de acțiuni
DH-DD(2020)630

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

Între 2016 și 2018, numărul de condamnări penale și sancționări contravenționale a crescut. Numărul ordinelor de protecție emise de instanțe a început să scadă în 2017, ca urmare a introducerii posibilității pentru poliție de a emite ordine de restricție de urgență.

MDA / T.M. și C.M.
(26608/11)
Hotărâre definitivă din
28/04/2014

Raport de acțiuni
DH-DD(2021)312

A se vedea descrierea cauzei în secțiunea II.

A fost creat un registru național unificat al cazurilor de violență domestică și violență pe bază de gen. Sunt stabilite treptat statistici privind numărul de infracțiuni înregistrate în materie de violență domestică și numărul de persoane urmărite penal pentru această infracțiune în 2019 și 2020.

UKR / grupul Levchuk
(17496/19)
Hotărâre definitivă din
03/12/2020

Plan de acțiuni
DH-DD(2021)793

INDEX DE CAUZE

ALB / Tershana (48756/14).....	3, 4, 10, 11
BGR / Bevacqua și S. (71127/01)	3, 5
CRO / A. (55164/08).....	5, 10
CRO / grupul Branko Tomasic și alții (46598/06)	3, 5, 11
CRO / M. și M. (10161/13)	5
HUN / Kalucza (57693/10)	6
ITA / Talpis (41237/14)	3, 6, 12
LIT / Valiuliene (33234/07)	6
MDA / Eremia (3564/11).....	11

MDA / grupul Eremia (3564/11).....	4, 7
MDA / T.M. și C.M. (26608/11).....	4, 7, 11, 12
ROM / D.M.D. (23022/13).....	8
ROM / grupul Balsan (49645/09).....	4, 7, 11
ROM / O.C.I. (49450/17)	8
SVK / E.S. și alții (8227/04).....	9
TUR / grupul Opuz (33401/02).....	9
UK / J.D. și A. (32949/17 și 34614/17).....	10
UKR / grupul Levchuk (17496/19).....	10, 11, 12

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. The Committee of Ministers is the Council of Europe's decision-making body, composed by the foreign ministers of all 46 member states. It is a forum where national approaches to European problems and challenges are discussed, in order to find collective responses. The Committee of Ministers participates in the implementation of the European Convention on Human Rights through the supervision of the execution of judgments of the European Court of Human Rights.